

**Rīgas pašvaldības aģentūra
RĪGAS ENERĢĒTIKAS AĢENTŪRA**

PROGRESA ZIŅOJUMS Nr.2

**Par Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcijas
2006./2016.g. izpildi**

2009.g. maijs

„Rīgas siltumapgādes attīstības koncepciju 2006.-2016.g.” Rīgas dome apstiprināja 01.08.2006. ar Rīgas domes lēmumu Nr.1365. Atbilstoši lēmumā noteiktajam, atbildīgais par lēmuma izpildi ir Rīgas domes Komunālais departaments, bet pēc Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas enerģētikas aģentūra” (REA) izveides 2007.gadā šo funkciju ir pārņēmusi REA.

Pēc stāvokļa uz 2009.gada 1.maiju atbilstoši koncepcijas nostādnēm, ir paveikts sekojošais:

1. Pilsētas vides aizsardzības interesēs (**3.2, 3.7, 3.8 punkts, 3.10 punkta 1.,3. un 9. daļa**) ir izstrādātas un 14.11.2006. ieviestas teritoriālo zonējumu kartes un saistošie noteikumi Nr.60 „Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu”, kas nosaka, ka piesārņotajās zonās pilsētas centrālajā daļā, kur gaisa piesārņojums ar NO_x pārsniedz pieļaujamo normatīvu vai ir tam tuvu, nav pieļaujama jaunu stacionāru apkures iekārtu uzstādīšana ar kurināmā sadedzināšanu. Līdz ar to ar 2007.gadu ir apstādināta jaunu stacionāru piesārņojuma avotu ierīkošanas tendence. 2007.gadā tika izstrādātas jaunas piesārņojuma zonējuma kartes, kas ņem vērā reālo situāciju, pēc kurām redzams, ka pēdējo 3 gadu laikā piesārņojums Rīgas centrā ir nevis samazinājies līdz normatīvos pieļaujamam līmenim, bet gan palielinājies un ir paplašinājušās arī piesārņoto zonu robežas.

Lai situāciju normalizētu, nepieciešams tuvāko gadu laikā panākt pasākumu ieviešanu stacionāro izmešu avotu darbības uzlabošanai, kā arī transporta plūsmas ierobežošanai pilsētas centrālajā zonā.

2. Atbilstoši koncepcijā iepļānotajam, tiek turpināta esošo siltumavotu modernizācija izmantojot koģenerācijas tehnoloģijas un veicot kurināmā diversifikāciju (**p.3.4, 3.10 punkta 5. un 6.daļa**). Pēc koncepcijas pieņemšanas ir nodots ekspluatācijā jauns koģenerācijas bloks SC „Imanta”, kas darbojas ar dabasgāzi. Bloka elektriskā jauda ir 48 MW_{el} un siltuma (termiskā) jauda - 45 MW_{th}. Pašreiz jaudas ziņā SC „Imanta” ir trešā jaudīgākā koģenerācijas stacija Latvijā. Veikta arī siltumcentrāles esošo ūdens sildkatlu modernizācija ar frontālo ekrānu rekonstrukciju un automatizētu zema izmešu līmeņa degļu uzstādīšanu. Tiek gatavota dūmgāzu siltuma utilizācijas iekārtu uzstādīšana – 2009.gadā ir izstrādāts projekts kondensācijas ekonomāizera ierīkošanai aiz ūdens sildkatla KVGM-100 Nr.3, kas paaugstinās katla darbības efektivitāti par 6-8%. Ir plānota arī koģenerācijas energobloka energoefektivitātes palielināšana SC „Imanta”, izmantojot absorbcijas tipa siltumsūkni. Siltumsūknis utilizēs siltumenerģiju, kas šobrīd tiek novadīta kanalizācijā ar nopūšanas ūdeni un izvadīta atmosfērā dzesēšanas torņos

Pēc rekonstrukcijas 2006.gadā Rīgas TEC-1 uzstādītā jauda ir 144 MW_{el} un siltuma jauda – 177 MW_{th}. 2009.gadā pabeigta Rīgas TEC-2 modernizācija, uzstādot jaunu kombinētā cikla energobloku, kas būtiski paaugstinājis tās efektivitāti. Izbūvēts jauns ar dabasgāzi darbināms koģenerācijas bloks, kurš ārpus apkures sezonas būs spējīgs darboties arī kondensācijas režīmā. Jaunā bloka elektriskā jauda ir līdz 407 MW_{el}, savukārt tā termiskā jauda - līdz 264 MW_{th}, lietderība koģenerācijas režīmā - līdz 87%, kondensācijas režīmā - līdz 57%. Jaunais bloks, kas ir viens no modernākajiem Eiropā, uzsāka darbu jau 2008.gada apkures sezonā.

Bolderājā katlu mājā Keramikas ielā 2a tiek realizēta koģenerācijas energobloka izbūve ar elektrisko jaudu 2,3 MW_{el} un siltuma jaudu 3,1 MW_{th}. Projekta apjomā ir iekļauta arī kondensācijas ekonomizeru uzstādīšana esošajiem ūdens sildkatliem ar jaudu 2x5 MW un saistvada izbūve starp katlu māju Keramikas ielā 2a un Gobas ielā 33a siltumtīkliem. Saistvads nodrošinās optimālu koģenerācijas bloka noslodzi vasaras periodā. Darbus paredzēts pabeigt 2009.gada vidū.

Līdz ar jauno koģenerācijas bloku ekspluatācijas uzsākšanu Rīgas centralizētās siltumapgādes sistēmā, vairāk kā 90% no patērētās siltumenerģijas tiek saražota augsti efektīvas koģenerācijas procesā.

Tiek sagatavota rekonstrukcijai SC „Ziepniekkalns”, kurā jauna koģenerācijas bloka ar elektrisko jaudu 4 MW_{el} un siltuma jaudu virs 20 MW_{th} uzstādīšana ir paredzēta darbam ar koksnes šķeldu. Darba veikšanai paredzēta struktūrfondu līdzekļu piesaiste 2009.gadā. 2008. gadā uzsākta arī šīs siltumcentrāles esošo ūdens sildkatlu modernizācija ar degļu nomaiņu.

2008.gadā ir modernizēta pēdējā neautomatizētā AS „Rīgas siltums” katlu māja Trijādības ielā 5, kurā ir uzstādīti divi automatizēti, ar kondensācijas ekonomizeriem aprīkoti, ūdens sildkatli ar jaudu 2x9 MW.

Ir uzsākta SC „Vecmīlgrāvis” modernizācija. 2009. gadā paredzēts uzstādīt divus ūdens sildkatlus darbināšanai ar koksnes šķeldu ar katra jaudu 7 MW. Savukārt, piesaistot struktūrfondu līdzekļus, plānota esošo nolietoto, pēc jaudas neatbilstošu, ūdens sildkatlu nomaiņa ar jauniem automatizētiem ūdens sildkatliem ar jaudu līdz 50MW.

Kopš 01.08.2006., kad tika apstiprināta spēkā esošā Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcija, ir nomainīti vai no jauna izbūvēti siltumtīkli kopā 33,91 km garumā (t.sk. 21,68 km nomainīti). No tiem 28,58 km siltumtīklu izbūvēti bezkanāla tehnoloģijā ar rūpnieciski izolētām caurulēm. No Rīgas centralizētās siltumapgādes rehabilitācijas sākuma atjaunoti siltumtīkli 306 km kopgarumā jeb 34% no tīklu kopējā apjoma.

Lai samazinātu siltumenerģijas zudumus pārvadē, kopš 01.08.2006. tika nomainīta siltumizolācija 4,05 km garumā virszemes un ēku pagrabos izvietotiem siltumtīkliem, izmantojot efektīvus siltumizolācijas materiālus.

Siltuma pārvades zudumi sistēmā samazināti līdz 12,99%.

Lai nodrošinātu Kreisā krasta centralizētās siltumapgādes sistēmas tālāku attīstību un nodrošinātu iespēju jaunu siltumenerģijas abonentu pieslēgumiem, ar 2007.gadu ir uzsākta saistvada izbūve, savienojot SC „Imanta” un SC „Ziepniekkalns” siltumapgādes zonas. Izbūvējot saistvadu, tiks panākta SC „Imanta” koģenerācijas bloka pilnīga noslodze vasaras mēnešos, kā arī droša un stabila siltumenerģijas piegāde Trijādības ielas katlu mājas rajonā esošajiem patērētājiem.

AS „Rīgas siltums” kopš 01.08.2006. ir veikusi pieslēgumu centralizētās siltumapgādes sistēmā 164 jauniem abonentiem ar kopējo slodzi 117 MW. Saņemti pieteikumi jauniem pieslēgumiem un turpinās sadarbība ar būvniecības stadijā esošo objektu attīstītājiem. Jaunu abonentu pieslēguma temps saistībā ar vispārējo finanšu krīzi ir ievērojami palēninājies.

3. Turpinās darbs pie mazo ogļu katlu māju likvidācijas (**10.punkta 7.daļa**). Laika periodā no 2006. līdz 2008.gadam ir slēgtas 6 ogļu katlu mājas pirmskolas izglītības iestādēs, tās pievienojot centralizētas siltumapgādes sistēmai vai ierīkojot automātiskā režīmā strādājošas gāzes apkures iekārtas. Likvidēta viena ogļu katlu māja dzīvojamā sektorā (Bauskas ielā), tās vietā ierīkojot modernu katlu iekārtu, kas darbojas automātiskā režīmā ar koksnes granulām.

Sakarā ar SIA „Komēta” darbības pārtraukšanu, kas apgādāja ar siltumu dažus dzīvojamos namus Zemgales priekšpilsētā, namam Gulbju ielā 1 ir uzstādīts vietējais apkures katls darbam ar koksnes granulām automātiskā režīmā, savukārt nama Gulbju ielā 22 (1.,2. un 3. korpus) vajadzībām ar Rīgas domes līdzfinansējumu tika uzstādīta konteinertipa apkures iekārta darbam ar dabasgāzi automātiskā režīmā.

4. Praktiski ir pabeigta centralizētai siltumapgādei pieslēgto ēku aprīkošana ar moderniem automatizētiem siltuma mezgliem (**10. punkta 8.daļa**). Pilsētā ir uzstādīti vai modernizēti jau 8032 individuālie siltuma mezgli vai 98 % no kopskaita (8164). Atlikušais siltummezglu skaits ir jāuzstāda privātīpašumā esošajās ēkās. Modernie automatizētie siltummezgli sniedz iespēju veikt siltuma patēriņa regulēšanu pie patērētāja un veido ap 15-30% siltumenerģijas patēriņa samazinājumu katrai ēkai.

5. Rīgā līdz šim no kopējā dzīvojamā fonda, kam nepieciešama siltināšana – 6000 ēkām (t.sk 5000 pašvaldības privatizētās ēkas, ap 1000 – valsts privatizētās ēkas vai dzīvojamo māju kooperatīvu īpašums) kompleksi ir siltinātas 12 daudzdzīvokļu mājas, tostarp pašvaldības privatizētās ēkas:

- Ozolciema ielā 46/3 (2001.g.);
- Celmu ielā 5 (2004.g.);
- Kurzemes prospektā 4 (2008.g.);
- Bebru ielā 4 (2008.g.);
- Kurzemes prospektā 14 (2008.g.);
- Ieriķu ielā 44 (2008.g.);
- Brantkalna ielā 7 (2008.g.);
- Čiekurkalna 3. šķērslīnijā 25 (2000.g.);

kā arī dzīvojamo māju kooperatīvu ēkas, kas siltinātas 2004.-2008.g. periodā:

- Lielvārdes ielā 101;
- Lielvārdes ielā 103;
- Lielvārdes ielā 105;
- Mārcienas ielā 3.

REA gatavo brošūru, kuru izlaidīs šovasar, par minēto 12 daudzdzīvokļu namu siltināšanas rezultātiem.

Lai sakarā ar strauju siltumenerģijas tarifu kāpumu, kas ir neatgriezenisks process, mazinātu tā negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju maksātspēju, ir nepieciešams izvērst dzīvojamo namu siltināšanu (**3.6 punkts, 10.punkta 13.daļa**) tieši daudzdzīvokļu privatizēto namu sektorā. Rīgas enerģētikas aģentūra (REA) jau 2007.gada nogalē tika sagatavojusi un iesniegusi Domes vadībai priekšlikumus iespējamai pašvaldības palīdzībai dzīvojamo māju siltināšanai. Šīs aktivitātes ietvaros 2008.gadā REA organizēja 21 dzīvojamās mājas energoauditus ar Rīgas domes līdzfinansējumu. Notikusi vērienīga

kampaņa, skaidrojot iedzīvotājiem nepieciešamību veidot dzīvokļu īpašnieku biedrības un pārņemt mājas savā valdījumā, izmantojot gan masu medijus, izlaižot un izplatot iedzīvotājiem 3 informācijas lapas un 2 brošūras, organizējot un piedaloties semināros un konferencēs, arī specializētās izstādēs. Ja 2008.gada sākumā bija 140 pašvaldības privatizētās ēkas, ar kurām REA varēja strādāt, organizējot pirmos energoauditus Rīgā, tad šī gada sākumā jau 820 mājas bija pārņēmušas jaunorganizētās dzīvokļu īpašnieku biedrības un simtiem māju atrodas pārņemšanas procesā.

REA sadarbojoties ar AS "Rīgas siltums" ir izveidojusi datu bāzi par pašvaldības apsaimniekošanā esošo namu, kas pieslēgti centralizētai siltumapgādei, pēdējo piecu gadu siltuma patēriņu. Līdz ar to ir bijis iespējams sagatavot 3661 nama pirmsaudita energoefektivitātes izvērtējumu, kas dod priekšstatu par ēku pašreizējo stāvokli un tā uzlabošanas iespējām.

6. 2007.gadā ar Eiropas Savienības līdzfinansējumu ir izveidota Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas enerģētikas aģentūra”(REA) **(10.punkta 15.daļa)** kuras dibināšanas mērķis ir:

- 1) energoapgādes un energoefektivitātes vadība un koordinācija Rīgas pašvaldībā;
- 2) informācijas pieejamības nodrošināšana par minētajiem jautājumiem iedzīvotājiem.

REA pilnā sastāvā (5 pilna laika darbinieki) strādā kopš 2007.gada septembra mēneša. Atskaite par 2007.gadā un 2008.gadā paveikto ir iekļauta „Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas enerģētikas aģentūra” gada publiskajā pārskatā attiecīgajiem gadiem.

Visi materiāli, kas saistīti ar REA darbību, ir apskatāmi REA interneta vietnē:

www.rea.riga.lv

Kopš 2007.gada maija kopā ar Rīgas domes administrāciju nav izdevies atrisināt jautājumu par REA Energoefektivitātes informācijas centra darbībai nepieciešamo telpu iedalīšanu un sagatavošanu. Līdz ar to ir aizkavēta un netiek nodrošināta pilnīga informācijas pieejamība par energoefektivitātes jautājumiem iedzīvotājiem.

7. REA vairākkārt ir veikusi siltumenerģijas tarifa kāpuma analīzi **(4.sadaļa)**. Kā apliecina analīzes rezultāti, siltumenerģijas tarifa kāpums pamatā ir saistīts ar straujo gāzes cenu pieaugumu šo cenu pakāpjveida izlīdzināšanas dēļ ar Eiropas vidējām gāzes cenām un mazuta cenu augstās kotācijas dēļ Roterdamas biržā, kam piesaistīta gāzes cena. Gāzes cenu, līdz ar to arī siltumenerģijas tarifu pieaugums ir neatgriezenisks un var tikt mīkstināts tikai ar ēku siltināšanu un tā rezultātā sasniedzamo siltumenerģijas patēriņa samazināšanu ēkās. REA izlaidusi un izplata speciālu informācijas lapu, kas skaidro iedzīvotājiem siltumenerģijas tarifa kāpuma iemeslus.

8. REA kopš sava darbības sākuma 2007.gadā ir sagatavojusi un kopā ar sadarbības partneriem iesniegusi 6 pieteikumus izsludinātajiem starptautiskiem projektu konkursiem par tēmām, kas atbilst „Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcijas 2006.-2016.g.”

3.pielikumā 4.punktā norādītajai tematikai. No iesniegtajiem pieteikumiem konkursā pozitīvu vērtējumu saņēmuši projekti un ir uzsākts darbs pie šo projektu realizācijas:

1) „Informācijas apmaiņa un sadarbības veicināšana, lai paaugstinātu energoresursu izmantošanas efektivitāti un sekmētu sabiedrības patēriņa ieradumu maiņu Baltijas valstīs” (PVS ID 2419).

Projektu finansē Norvēģijas finanšu instruments. Projektā piedalās Baltijas Vides Foruma Latvijas, Igaunijas, Lietuvas un Vācijas pārstāvniecības un REA. Projekta gaitā REA izstrādās brošūru ar labas prakses piemēriem energoefektivitātes veicināšanai pašvaldībās, kā arī informācijas lapu iedzīvotājiem.

2) „Stratēģiskas koncepcijas izstrāde inovatīvas un energoefektīvas būvprakses ieviešanai Baltijas valstīs” (PVS ID 2481).

Projektu finansē Vācijas vides aizsardzības fonds. Projektā piedalās Baltijas Vides Foruma Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Vācijas pārstāvniecības, Vācijas firma „Auraplan” un REA. Projekta gaitā ar REA līdzdalību tiks izstrādāti kritēriji labas prakses energoefektivitātes piemēriem, ņemot vērā vietējos apstākļus, apzinātas Latvijā energoefektivitātes pakalpojumos un problēmu risināšanā iesaistītās institūcijas, kā arī izstrādāta jauna māju energopārvaldnieku apmācības programma, kurā iekļauti arī māju energoefektivitātes paaugstināšanas jautājumi.

Viens projekta pieteikums atbalstu nav saņēmis, pārējie 3 ir vēl vērtēšanas procesā.

Progresā ziņojumu sastādīja Dr.sc.ing. Maija Rubīna, izmantojot RD Komunālā departamenta, AS „Rīgas siltums” un AS „Latvenergo” datus.

Progresā ziņojums akceptēts Rīgas pilsētas siltumapgādes ekspertu konsultatīvās padomes sēdē 28.05.2009.